

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Bevarandeplan för Natura 2000-område

SE0540291 Källstorp

EU:s medlemsländer bygger upp ett sk. "ekologiskt nätverk" av naturområden som kallas Natura 2000. Livsmiljöerna för vilda djur och växter krymper i snabb takt och många arter hotas av utrotning. Länderna i EU samarbetar därför för att försöka bevara det europeiska växt- och djurlivet. Arbetet grundas på två EU-direktiv, fågeldirektivet och art- och habitatdirektivet.

Natura 2000-områden i Västra Götalands län

I Västra Götalands län finns 406 av regeringen beslutade Natura 2000-områden (t.o.m. år 2004) som sammanlagt har en yta av cirka 240 900 hektar. Avsikten med områdena är att bevara speciella, i EU direktiven bestämda naturtyper och arter. I länet förekommer 54 av dessa naturtyper och 95 djur- och växtarter. Arbetet med att utse områden har pågått sedan EU-inträdet 1995. Naturtyperna kan sammanfattas i följande kategorier och täcker cirka hälften av den totala ytan.

- Berg / hållmark, 3 800 ha
- Odlingsmark / hed, 3 506 ha
- Lövskog, 5 248 ha
- Barrskog, 8 475 ha
- Våtmark / hed, 14 218 ha
- Sötvatten, 21 567 ha
- Sötvatten, Vättern, 60 000 ha
- Hav / kust, 25 304 ha

Bevarandeplanen

Till varje Natura 2000-område ska det finnas en bevarandeplan. Den ger en beskrivning av området och dess naturvärden, vad som kan skada eller påverka naturvärdena samt vad som krävs för att de ska finnas kvar. Planen ska också underlätta vid tillståndsprövningar enligt miljöbalken. Bevarandeplaner utarbetas och fastställs av Länsstyrelsen som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Planen kan dock revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar ändras; den sägs vara ett "*levande dokument*". Det är därför aldrig för sent att bidra med kunskap och synpunkter, kontakta gärna Länsstyrelsen. När bevarandeplanen ändras medför det att den måste fastställas på nytt. Markägare och andra berörda ges då nytt tillfälle att lämna synpunkter om ändringarna är av betydelse.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada Natura 2000-områdenas värden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det gäller även åtgärder utanför Natura 2000-området (regleras av miljöbalken). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som kan påverka naturvärdena i ett område bör man samråda med länsstyrelsen innan man påbörjar en åtgärd. Om det rör sig om en skogsbruksåtgärd ska istället samråd hållas med skogsvårdsstyrelsen innan en åtgärd påbörjas.

Mer information

Länsstyrelsen - www.o.lst.se - Telefon 031-60 50 00 vx. - E-post: natura2000@o.lst.se

Skogsvårdsstyrelsen - www.svo.se - Telefon 033-17 73 30 vx. - E-post: svs@svsvg.svo.se

Naturvårdsverket - www.naturvardsverket.se

Om lagstiftningen som Natura 2000 bygger på

Ett Natura 2000-områdes juridiska status bestäms av flera paragrafer i miljöbalken. Förutom bestämmelser om områdesskydd och tillståndsprövning enligt 7 kap. miljöbalken är Natura 2000-områden även riksintresseområden enligt 4 kap. 1 och 8 §§ i miljöbalken, vilket innebär att Natura 2000-bestämmelserna får en tydlig koppling till en rad andra lagar som rör markanvändning. Bestämmelser som rör miljökonsekvensbeskrivningar (MKB), tillsyn och ersättningsfrågor m.m. i Natura 2000-områden finns även i miljöbalkens kapitel 6:1 och 7, 11:9, 17:3, 19:2, 21:7, 29:4 och 31:4 och 5 kap. MB samt i förordningen om områdesskydd (1998:1252).

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturvårdsenheten
Tove Ekman

BEVARANDEPLAN

Fastställd

2005-08-15

Diarienummer:

511-38276-2005

Enligt sändlista

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0540291 Källstorp

Kommun: Lidköping Områdets totala areal: 48 ha

Områdestyp: pSCI Biogeografisk region: Boreal

Naturtyper och arter som måste bevaras i området:

- 4030 - Ris- och gräsheddar nedanför trädgränsen
- 6230 - Artrika stagg-gräsmarker nedanför trädgränsen*
- 6270 - Artrika silikatgräsmarker nedanför trädgränsen*
- 6410 - Fuktängar med blåttåtel eller starr
- 8230 - Pionjärvegetation på silikatrika bergytter
- 9070 - Trädklädd betesmark

Bevarandesyfte

Syftet med Natura 2000-området är att de naturtyper som finns i området (se förteckningen) ska bevaras långsiktigt. Varje naturtyp och art ska bidra till att upprätthålla s.k. gynnsam bevarandestatus inom sin biogeografiska region. Det här området utgör därför en viktig del i det ekologiska nätverk av områden som Natura 2000 bygger på.

Främsta syftet är att bevara ett artrikt kulturlandskap.

Regeringen fattade beslut om att föreslå området till Natura 2000-nätverket i april 2004.

Beskrivning av området

Småbrutet kulturlandskap utmed Vänerstranden. Markerna är till största delen öppna, och innehåller bland annat hållmarkspartier, leriga strandängar, stagghedspartier och torra marker med enbuskar. Här finns en relativt rik ängs- och hagmarksflora vilket tyder på lång hävdkontinuitet och liten gödselpåverkan. Arter som förekommer är blå knägräs, klockgentiana, granspira, skallror, darrgräs, stagg, nattviol, jungfru Marie nycklar och ängsvädd. Området har även många kulturlämningar.

Bevarandemål

Exempel på uppföljningsbara bevarandemål beskrivs under respektive naturtyp och art. Vilka av dessa mål som kommer att användas i området bestäms när kompletterande inventeringar genomförts. Då kommer även koder som x, y och liknande att ersättas med siffror och arter.

Det främsta målet är att bevara ett artrikt beteslandskap.

Markägarförhållanden

Privata markägare.

Vad kan påverka negativt

- Utebliven eller olämplig skötsel (på grund av ändrad markanvändning, nedläggning av jordbruk m.m.). Minskat eller upphört bete leder på sikt till igenväxning av buskar och träd och utarmning av den hävdgynnade floran och faunan.
- Gödning.
- Tillskottsutfodring av ger indirekt näringstillförsel till marken och missgynnar den konkurrenssvaga floran. Så även sambete med vall.
- Fragmentering och minskande totalarealer av områden i landskapet, vilket ger minskat genflöde kan också påverka negativt.
- Användning av avmaskningsmedel som innehåller avermectin kan var negativt för den dynglevande insektsfaunan.
- Markexploatering och annan markanvändningsförändring i objektet eller i angränsande områden, exempelvis skogsplantering, dikning och täktverksamhet.
- Gödslings- och försurningseffekter från nedfall av luftburna föroreningar är negativt för floran och leder till snabbare igenväxning.

Bevarandeåtgärder

Området bör ha årligt bete med tillräckligt många djur för att gynnsam bevarandestatus skall kunna upprätthållas. Vissa delar skulle med fördel kunna betas på ett vis som mer liknar slåtter, bla svinrot och klockgentiana bör gynnas av detta. Detta skulle bli innebära sent betespåsläpp. Det finns hävdgynnad flora även utanför Natura 2000 området, framförallt i dikesrenar och kantzoner. Det skulle vara mycket positivt för området om även dessa hävdades med skärande eller klippande verktyg.

Förutom vad som i övrigt gäller enligt miljöbalken och annan miljölagstiftning krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området (7 kap 28 a § miljöbalken).

Bevarandestatus

Förmodas vara förhållandevis god. Området betas för närvarande av nötkreatur och häst (2005).

Uppföljning av naturtyper och arter

De i bevarandeplanen angivna målen ska följas upp.

Bevarandemålen följs upp med olika tidsintervall beroende på vilken naturtyp eller art som berörs. Naturtyper som inte kräver skötsel följs upp stickprovsvis med glesa tidsintervall liksom arter som till exempel förekommer på många lokaler eller som inte är hotade i så hög grad. Områden som vid basinventeringen inte konstateras ha gynnsam bevarandestatus följs upp regelbundet tills gynnsam bevarandestatus uppnåtts. Samtliga områden ska följas upp om de

innehåller arter och naturtyper som är sällsynta, särskilt viktiga för biologisk mångfald eller kräver regelbunden skötsel.

Dokumentation

- O-GIS
- Ängs och hagmarksinventeringen
- Databasen TUVÅ
- Allmän vägledning
- Muntliga källor

Naturtyper, djur- och växtarter som speciellt måste bevaras i området

4030 Ris- och gräshedar nedanför trädgränsen

Beskrivning: Torra-friska, hävdpräglade hedar på silikatrika podsoljor (ej sandfält) nedanför trädgränsen. Naturtypen har utvecklats genom lång beteskontinuitet, ofta i kombination med återkommande bränningar, men kan vara stadd i igenväxning. Krontäckning av träd och buskar, som inte är av igenväxningskaraktär, är 0-30 %. Hävdgynnade arter skall finnas. Naturtypen är känslig för upphörd hävd och näringstillförsel.

I Källstorp finns typen gräshed och den karaktäriseras bla av stagg.

Bevarandemål: Areal:
- Arealen gräshed ska vara minst 8,5 hektar.

Struktur och funktion:
- Minst 95 % av arealen ska vara väl avbetad varje år vid vegetationsperiodens slut (med "väl avbetad" menas som regel att hävden varit så god att ingen skadlig ansamling av förna skett).
- Andelen bar jord ska vara minst x%.
- Krontäckning av träd och buskar som vuxit upp i ett välhävdad landskap ska vara högst x(5)%. Vedartad igenväxningsvegetation ska inte förekomma (det vill säga träd och buskar som kunnat etablera sig på grund av att hävden blivit för svag).

Typiska arter:
- Förekomsten av typiska kärlväxter ska bibehållas eller öka. Minst x av de typiska kärlväxtsarterna; backnejlika, knägräs, ängsvädd, stagg etc ska förekomma i minst y% av provytorna.

Negativ påverkan: Se områdesnivå.

Bevarandeåtgärder: Se områdesnivå.

Bevarandestatus: Se områdesnivå.

Uppföljning: Se tillsvidare den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare.

6230 Artrika stagg-gräsmarker nedanför trädgränsen*

Beskrivning: Artrika, hävdpräglade stagg-gräsmarker nedanför trädgränsen på torra-friska, silikatrika jordar. Naturtypen har utvecklats genom lång hävdkontinuitet, men kan vara stadd i igenväxning. Krontäckning av träd och buskar, som inte är av igenväxningskaraktär, är 0-30 %. Hävdgynnade arter skall finnas. Naturtypen är känslig för upphörd hävd och näringstillförsel.

Karaktäriseras i Källstorp bla av stagg, knägräs och jungfrulin.

Bevarandemål: Areal:
- Arealen artrika stagg-gräsmarker ska vara minst 1,7 hektar eller öka.

Struktur och funktion:

- Minst 95 % av arealen ska vara väl avbetad varje år vid vegetationsperiodens slut (med "väl avbetad" menas som regel att betet varit så hårt att ingen skadlig ansamling av förna skett).

- Negativa indikatorarter ska förekomma med mindre än 5 % täckning eller frekvens (negativa indikatorarter är hundkex, brännässla, åkertistel, krusskräppa, jättegröe, samt blommande exemplar av grenrör, rörflen och älgört).

- Krontäckning av träd och buskar som vuxit upp i ett välhävdad landskap ska vara mellan x och y %. Vedartad igenväxningsvegetation ska inte förekomma (det vill säga träd och buskar som kunnat etablera sig på grund av att hävden blivit för svag).

- Naturtypen ska ha en ostörd hydrologi. Alla diken med en avvattnade effekt ska vara igenlagda senast år 2030, med undantag för kulturhistoriskt värdefulla diken.

Typiska arter:

- Förekomsten av typiska kärlväxter ska bibehållas eller öka. Minst x stycken av de typiska kärlväxtarterna; liten blåklocka, knägräs, stagg, granspira, jungfrulin, ängsvädd etc. ska förekomma i minst y % av provytorna.

Negativ påverkan: Se områdesnivå.

Bevarandeåtgärder: Se områdesnivå.

Bevarandestatus: Se områdesnivå.

Uppföljning: Se tillsvidare den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare.

6270 Artrika silikatgräsmarker nedanför trädgränsen*

Beskrivning: Artrika, hävdpräglade gräsmarker nedanför trädgränsen på torra-friska, silikatrika jordar. Naturtypen har utvecklats genom lång hävdkontinuitet, men kan vara stadd i igenväxning. Krontäckning av träd och buskar, som inte är av igenväxningskaraktär, är 0-30 %. Hävdgynnade arter skall finnas. Naturtypen är känslig för upphörd hävd och näringstillförsel.

Karaktäriseras i Källstorp bla av nattviol, liten blåklocka, backnejlika, ängskallra mfl.

Bevarandemål:

Areal:

-Arealen artrika silikatgräsmarker ska vara minst 2,5 hektar eller öka.

Struktur och funktion:

- Minst 95 % av arealen ska vara väl avbetad varje år vid vegetationsperiodens slut (med "väl avbetad" menas som regel att betet varit så hårt att ingen skadlig ansamling av förna skett).

- Negativa indikatorarter ska förekomma med mindre än 5 % täckning eller frekvens (negativa indikatorarter är hundkex, brännässla, åkertistel, krusskräppa, örnbräken, samt blommande exemplar av grenrör, hundäxing och hässlebrodd).

- Krontäckning av träd och buskar som vuxit upp i ett välhävdad landskap ska vara mellan x och y %. Vedartad igenväxningsvegetation ska inte förekomma (det vill säga träd och buskar som kunnat etablera sig på grund av att hävden blivit för svag).

Typiska arter:

- Förekomsten av typiska kärlväxter ska bibehållas eller öka. Minst x stycken av de typiska kärlväxterarna; liten blåklocka, backnejlika, jungfrulinarter, ängsvädd etc. ska förekomma i minst y % av provytorna.

Negativ påverkan: Se områdesnivå.

Bevarandeåtgärder: Se områdesnivå.

Bevarandestatus: Se områdesnivå.

Uppföljning: Se tillsvidare den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare.

6410 Fuktängar med blååtätel eller starr

Beskrivning: Generellt hävdpräglade fuktängar med blååtätel eller starr nedanför trädgränsen. Naturtypen har utvecklats genom lång hävdkontinuitet, men kan vara stadd i igenväxning. Krontäckning av träd och buskar, som inte är av igenväxningskaraktär, är 0-30 %. Hävdgynnade arter skall finnas. Naturtypen är känslig för upphörd hävd och näringstillförsel.

Två undertyper finns: 6410 a) Fuktängar på neutrala till alkaliska, kalkrika jordar med ett varierande vatteninnehåll, ofta relativt artrika. Här ingår bl.a. "kalkfuktängen". 6410 b) Fuktängar på surare jordar, ibland torvrika, med blååtätel, tåg- och starrarter. Typen varierar beroende på hävd och hävdintensitet.

I Källstorpl finns typ b, karaktäriseras här av bla knapptåg och trådtåg. Möjligen finns en del typ a och den karaktäriseras här av bla hirsstarr.

Bevarandemål: Areal:
- Arealen fuktängar med blååtätel eller starr ska vara minst 4,6 hektar eller öka.

Struktur och funktion:
- Minst 95 % av arealen ska vara väl hävdad varje år vid vegetationsperiodens slut (med "väl hävdad" menas som regel att hävden varit så hård att ingen skadlig ansamling av förna skett).
- Negativa indikatorarter ska förekomma med mindre än 5 % täckning eller frekvens (negativa indikatorarter är hundkex, brännässla, åkertistel, krusskräppa samt blommande exemplar av grenrör, rörflen och älgört).
- Minst x % av vattenstranden ska vara blå bård. Storvuxna igenväxningsindikatorer ska inte förekomma i täta bestånd större än 10 m² (storvuxna igenväxningsindikatorer är vass, rörflen, jättegröe, kaveldun eller sjösäv).
- Naturtypen är som regel busk- och trädfri. Krontäckning av träd och buskar ska vara högst x %. Vedartad igenväxningsvegetation ska inte förekomma (det vill säga träd och buskar som kunnat etablera sig på grund av att hävden blivit för svag).
- Naturtypen ska ha en ostörd hydrologi. Alla eventuella diken med en avvattnade effekt ska vara igenlagda senast år 2030, med undantag för kulturhistoriskt värdefulla diken.

Typiska arter:
- Förekomsten av typiska kärlväxter ska bibehållas eller öka. Minst x stycken av de typiska kärlväxterarna; klockgentiana, stagg, granspira, ängsvädd etc. ska förekomma i minst y % av provytorna.

Negativ påverkan: Se områdesnivå.

Bevarandeåtgärder: Se områdesnivå.

Bevarandestatus: Se områdesnivå.

Uppföljning: Se tillsvidare den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare.

8230 Pionjärvegetation på silikatrika bergytor

Beskrivning: Tidvis mycket torra, silikatrika bergytor med pionjärvegetation som domineras av fetbladsväxter, mossor och lavar. Typen är i regel beroende av bete.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus:
På många platser är förmodligen naturtypen beroende av tillfälliga störningar av tex brand eller bete. Gynnsam bevarandestatus hos typiska arter. Väl utbildade mattor av renlavar innebär att habitattypen övergått till något annat

Bevarandemål: Areal:
- Arealen pionjärvegetation på silikatrika bergytor ska vara minst X hektar.

Struktur och funktion:
- Träd- och busktäckningen ska understiga X(5) %.
- Minst 95 % av arealen ska vara välhävdad varje år vid vegetationsperioden slut.

Typiska arter:
- Förekomsten och täckningsgraden av typiska lavar och kärlväxter ska bibehållas eller öka, d.v.s. det ska finnas minst X st av de typiska arterna i minst Y av provytorna.

Negativ påverkan: Se områdesnivå.

Bevarandeåtgärder: Se områdesnivå.

Bevarandestatus: Se områdesnivå.

Uppföljning: Se tillsvidare den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare.

9070 Trädklädd betesmark

Beskrivning: Osäkert om naturtypen finns i området med tanke på historisk markanvändning. Finns ej enligt TUVÅ.

Bevarandemål:

Negativ påverkan:

Bevarandeåtgärder:

Bevarandestatus:

Uppföljning:
